

Описание на щитовидната жлеза

Щитовидната жлеза е разположена от двете страни на ларингса и е с маса около 30 грама. Тя е богато кръвоснабдена и в тиреоидните клетки концентрацията на неорганичните йодиди е 25 пъти по-голяма, отколкото в кръвта. Тя отделя хормоните тироксин и трийодтиронин. Тиреоидните хормони регулират окислителните процеси в тъканите, всмукването на въглехидратите и разграждането на мастите и белтъчините. Те засилват обмяната на веществата.

Болести на щитовидната жлеза

Ендемичната гушавост се наблюдава в определени планински или полупланински райони. Най-често се засягат децата и младите хора до 30-годишна възраст. Като причина за ендемичната гушавост се сочат ниското съдържание на йод във водата и оттам и в растителния, животинския свят (храната на хората), прекалената употреба на зеле, ряпа и цвекло и лошите битови условия. У нас районите с ендемична гушавост са около планините Рила, Пирин, Родопите, Витоша и Благоевградско. Жените боледуват два пъти повече от мъжете. Признаците на това заболяване са увеличаване (хипертрофия) на жлезата и продукцията на тиреоидните хормони. При тези изменения на жлезата се установяват характерни смущения в умственото и физическо развитие на заболялия. Когато смущенията в умственото и физическото развитие се дължат на тиреоидна недостатъчност в ембрионалния период или в ранното детство, се стига до състояние на кретенизъм.

Тиреотоксикозата, или базедовата болест се характеризира с увеличение на щитовидната жлеза (хиперплазия) и десетократно повишаване на тиреоидните хормони в кръвта. Жените боледуват 7 пъти повече от мъжете. Като причини се сочат нервно-психични фактори, остри инфекции и интоксикации на хипоталамуса, мозъчни

травми. Най-честите симптоми са: нарастване на жлезата (гушата), сърцебиене, изпъкване на очите (екзофталмус), силно потене, горещи вълни, разстройство в храносмилането, нарушаване на менструалния цикъл и половата функция, нервно-психична възбуда, слабееене. Болестта протича в лека, средна и тежка форма.

Микседемът, или хипотиреоидизъмът се дължи на недостатъчно отделяне на тиреоидни хормони. Причината може да бъде вродена недоразвитост (хипоплазия) на щитовидната жлеза или увреждането да е в резултат на оперативно или рентгеново лечение. Симптомите на болестта са кожни - суха, грапава кожа, силно изпотяване; нервно-психични - главоболие, виене на свят, сънливост, апатия; сърдечно-съдови - болки в сърдечната област, храносмилателни - упорит запек. Понижени са обмяната на веществата, температурата, кръвното налягане и пулсът, увеличение на теглото.

Тетанията е заболяване, при което има намалена секреция на паратиреоидния хормон в резултат на нарушена обмяна на калций и фосфор. Характеризира се с тетанични гърчове. Причината е увреждане или пълно отстраняване на паратиреоидните жлези при операция.